

Repetitio Clem. I. Ut Clericorum De Officio Ordinarii

Aufréri, Étienne

Leodii, 1702

Fallentia. 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63069](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63069)

alium canonem nullus incidit nisi sit in dolo *Ar. ff. de adul. l. penul. ff. de fidei. l. 1. & traditur Sicul. in alle. cap. quanto.* Et ibi vide eum, an præsumatur dolus, &c.

8. Declaratio.

Regulam sæpè dictam etiam locum habere in clerico, qui voluntariè subiicit se verberibus, nam manus iniiciens violentas in talem est excommunicatus, & clericus venit excommunicandus, ut *in cap. contingit. de sent. excom.*

Et idem est in clerico se ipsum percutiente temerariè; nam talis excommunicatus, quia privilegium est concessum favore ordinis clericalis, ut ibidem, & quia nemo est dominus membrorum suorum, *l. liber. homo. ff. ad l. aquil. & cap. si non licet 23. question. 5.* ita concludunt ibid. Archi. & Sicul. & Doctores *in alleg. cap. contingit.*

A D D E.

Hoc privilegium clerici ex cap. Si quis sua dente, non habet locum in percutiente uxorem clerici etiam si sit legitima, ea ratione; quod in dispositione panali non fiat extensio. Tiraquellus num. 91. gloss. 2. de legibus communalibus. Matth. Boyß D.

Fallentia. 12.

Fallit autem supradicta regula, si quis clericum percutiat levitate jocosa non ex odio vel inimicitia, vel indignatione, ut *in cap. 1. de sent. excommunicat.*

Secundò fallit, quando causam correctionis magister scholarum clericum vel intuitu disciplinae percussit, quia non erit excommunicatus.

catus. ut in *allega. cap. 1.* & ex tenore & *cap. cum voluntate.* Quod intelligas, dummodo correctio sit moderata, alias fecus ut in *cap. presbyterum. de homici.*

Et idem intellige de praelatis qui per seipfos clericos vel religiosos verberare possunt, exceptis tamen Episcopis quibus non licet aliquem percutere, ut *cap. non liceat 86 distinct.* sed per alium facere. Per laicum, an autem verberantes de mandato praelatorum excusentur. Clavasi. in *ver. excommunicatio §. 5.* traditur quod laici, id est, saeculares non excusantur ab excommunicatione, & sic dicit consuetudinem interpretari. *cap. universitatis*, ut pro causa rationabili, & qui conversos seu laicos religiosos possint de mandato praelatorum verberari, ut *§. questione. ut illi qui.* Non tamen per laicum si clericus est verberandus: ut in *cap. universitatis de sententia excommunicationis*, scilicet per clericum aut conversum, si necessitas urgeat.

Et propterea dicit gl, in *cap. alias est §. presbyteri. 1. §. quest. 6.* quod clericus non debet à laico torqueri: quod Doctores intelligunt etiam de mandato iudicis, dicit tamen Sicul. in *allegat. cap. universitatis*, quod communiter observatur contrarium. Ideo quia hodie clerici torquentur, ut laici, & tales modi torquendi non possunt fieri per clericos, quia ferè nemo in huiusmodi obtemperaret, nec sunt edocti in hac arte torquendi sicut laici,

Sed de jure id fieri non potest secundum Sicul, ibidem Imol, Archi, & de Fantu, in *allegat. cap. presbytero*, tenent quod facientes clericos torqueri per laicos sunt excommunicati. Sicul, in *cap. ut fama. de sententia excommunicationis*, refert ibi tenent

neri, idem per Antho. & Petr. de Ancha, licet de consuetudine seruetur contrarium & male. Ita seruari, fecique torqueri atque per aulam domus Archiepiscopalis saepe numero fustigari clericos & presbyteros per fervientem Curiae Archiepiscopalis quae erat laici, quoniam ita semper audiveram atque videram de consuetudine per meos praedecessores observari,

A D D E

D. Bernardum Dias in praxi crimi. cap. 126
& ibi Ignatium Lopes in doctis. suis commentarijs.
Matthaeus Boyss Doct.

Et licet posset dici, quod consuetudo sit irrationalis, ita quod non excuset à culpa, excusat tamen à poena, ita tenet gloss. in similibus; 4. *dist. cap. denique & in cap. cum venerabilis.* de consuetudine super, *ver. migrasse*, quam multum commendat ibi Sicut,

Adde quod licet detinens clericum de mandato sui praelati, vel capiens non sit excommunicatus, Si tamen in capiendo modum excedat, ut puta clericus se quietè capi permittit, sed capiens calce vel pugno impingit in eum, erit excommunicatus ut *in allegat. cap. ut fama. & gloss. in cap. si clericos*, ubi etiam tex. *eo. titul. lib. 6.* Et idem si clericus cautionem fideiussoriam de parendo daret, quia tunc non potest detineri, nisi excessus enormitas, vel alia rationalis causa aliud suaderet, ut puta, sed *gloss. fin. in allegat. cap. si clericos.* cum plures sunt malefactores vult unum detinere, ut per eum veritate manifestata, alios capere possit, & ita fit quotidie,

Y 4

Et

Et dictum est supra de correctione magistri vel praelati intellige dummodo non fiat ex odio, vel inimicitia *ar. in cap. cum voluntate alleg.* Ex quo tamen habet auctoritatem à jure verberandi & causa subest, propter quam debeat puniri quasi tunc licet moveatur ex ira, non erit excommunicatus, longè tamen melius est, ut differat, donec ira pertranseat, ut *in cap. illa prepositorum & cap. ira. & cap. cum apud. 11. qu. 3.*

Similiter dic hujusmodi secundam fallentiam locum habere nedum in clerico in Minoribus, sed etiam in constituto in sacris cum textus non distinguat ut *in præalleg. cap. 1. cap. ex tenore, & cum voluntate.*

Dic tamen quod pater vel dominus familiæ vel propinquus potest corrigere modo quo supra clericos in minoribus constitutos, *dicto. cap. cum voluntate, l. si filius C. de patria potesta. & l. unica. C. de emen. propin. 45. distinct. 8. necesse ad fi.* Sed si clericus sit in sacris, tunc non est licitum patri clericum hujusmodi causa correctionis percutere, tenet glo, & post eam Sicul, *in alleg. cap. cum voluntate*, secus autem si corrigatur à praelato, vel magistro suo secundum Doct.

A D D E

Senex Juvenem, Dominus Servum, pater filium, Fratrem frater, uxorem maritus, praeceptor discipulum, Abbas Monachum castigare & verberare potest, sed moderatè ad arbitrium judicis. Menochius casu arbit. 364. Et praesumitur Correctionis gratia facere, de quo vide eundem Menoch. praesumpt. 14. l. 5. praesumptio-num. Matthæus Boyß Doct.

Ter-

IN ECCLESIASTICOS 319

Tertio fallit regula sæpe dicta. Quando præbyter vel quilibet alius ratione officii, quod habet in Ecclesia, clericos in minoribus constitutos, officium in Ecclesia perturbantes, licet habens officium nemo habeat magisterium super eum, expellit aut verberat, quia non erit excommunicatus. Cum enim officium *turbat* committitur, & omnia sine quibus officium commodè expediri non potest, sicut iudex potest compescere omnes impediētes jurisdictionem suam: *de offi. deleg. cap. 1. præterea & cap. prudentiam & cap. suspicionis de testibus. cap. tam litteris.*

A D D E.

Doct̃or alta voce legens aliosq; impediens ut fileat cogi potest. Sed tamen præbyterum alta voce canentem expellere, vel prohibere non potest. Menochius arb. casu. 237. Sic Socius Socium molestum vel perturbatorem expellit. Zasius & Romanus in l. 1. Solutio matrimo. Ubaldus de duobus fratribus. q. 24. part. 11. Mattheus Boyss Doct̃.

Idem tenet Inno. & Hostiensis in cap. veniens de senten. excommunicationis: & ibi tenet Sicul. quod etiam in turbante officium si percutiens vel expellens non habet prælationem vel officium, excusatur.

Similiter hoc possunt facere seniores clerici zelo devotionis in pueros clericos, vel adolescentes in minoribus constitutos, ut in allegat. cap. cum voluntate. §. finali. Quod intellige de levi percussione non autem de gravi, & quod non excedant modum ex proposito aliter essent omnes supra dicti excommunicati, ut

ADDE.

Pater si verberat filium clericum correctionis ergo, non incidit in canonem. Si quis suadente. Item filio non est licitum reverberare patrem, quia presumitur in patre correctionis causa factum esse, item pater, propinquus, praeceptor, articulare debent, quod cum verberarent, correxerint, admonuerint, ad longum deducit Visanus de patria potestate effectum 1. num. 14 & sequentibus, vide plura in eandem rem apud Menochium in praesumptionibus. 4. praesumpt. lib. 5. Mattheus Boys Doctor,

Adverte etiam quod si Officialis laicus aliter quam arcendo turbam injicit manum in clericum quod non potest absolvi, nisi à Papa qualitercunque leviter percusserit, quia injuria est gravis, usurpat enim jurisdictionem in clericum, ita no. Sicut. in cap. si vero & ibi tex. apertus. de sen. excommunic. quod Clavas. in ver. excommunicatio. 5. §. 6. in fine. limitat quando hoc facit tanquam Officialis. Secus si percusserit tanquam privata persona, quia nisi esset injuria gravis non erit mittendus ad Papam.

Quarto in clerico in crimine reperto, qui potest secundum gloss. in cap. cum non ab homine. de judi. per viginti horas detineri ad conveniendum testes, ne sit locus inficiationi. per. l. capite quinto. ad l. juliam de adulte. ff. à cuius glossae sententia in ju.

judicando, quis secure non recedit: ut testatur Angelus, *consilio 178 in fin. i. coll. & in consilio. 297 in fine & Hostiensis in summa de sententia & re judicata. §. quis debet. ver fallit. dicit Argum. l. ait prætor. §. si. debitorem. ff. quæ in frau. cre. & l. generali. C. de Decu. libro 10 quod si Clericus delinquat & fugiat, possit sine metu canonis coram Episcopo duci, & quousque ibi traditus fuerit, detineri sicut utitur Ecclesia gallicana: dicit tamen se non ausum diffinire, utrum excommunicatio evitetur, collec. etiam in *allegat. cap. cum non ab homine*, & in *cap. ut famæ*, dicit tutius esse dicere quod sint excommunicati nisi statuto vel consuetudine excusentur.*

Et in summa communis est opinio quod in crimine flagranti capi possit, etiam pro utilitate privata, tenet Innocent. in *allegat. cap. ut famæ*: idem Vincentius & Lau. ut refert Collect. in *allegat. cap. cum non ab homine*. idem tenent Abbas Ant. ibidem Galva de Bo. post. Guilher. Nazo. idem Ioan. Andræ. adiiciens quod curialius debet detineri quam laicus Zaba. in *cle. i. de offi. ordi. & Petrus de Ancha. & Imol. Bald. ju. Authen. statum. C. de Episco. & Cle. Bart. & Angelus in l. si quis in servitute. ff. de fur. Domi. in cap. si quis viduam in ultima col. dic. Baldus in cap. i. §. si vero de pace iuram. firmata, in usi. feud. Baldus. in l. si quia per calumniam. C. de Episcopis & Clericis, idem Lucas. de Penna. in *allegat. l. generali. idem Petrus de Anchar. in regula juris ea quæ 20 question. Bald. in §. finitur. insti. de obligat. quæ ex quasi. delict. idem Lapis allegat. 126 quæ incipit quidam in carceribus. ultimi. col. Petrus. de Ancha. in cap. nullus de foro com-**

322 DE POTESTAT. SECUL.

compe. Archi. in cap. Abbates. 18 quæst. 2. Innocent. in cap. lato. 2. col. de pigno. Sicul. in allegat. cap. ut fama. in allegatione. c. cum non ab homine. ubi refert collecta, se scire quod officiales provinciæ ex consuetudine excusantur. Idem Petrus de Ancha. in cap. unico. de cle. conjug. libr. 6. Pro quo facit quod ipse consuluit. consil. 188 incipiente in auxilium veritatis. idem Clavas. in ver. excommunicatio. 5. §. 12 & §. sequenti.

Et in summa ista est communis opinio, ex quorum dictis in repetitione mea prædictæ cle. 1. de offic. ordi. junctis no. per Bart. in præallega. §. si debitorem, & per gloss. & Angel. Are. Insti. de actio in principio & in l. interdum §. qui furen. ff. de furtis. & in Authen. de man. principum. col. 3. & in titulo de pace jura firmata, si vero & ibi, Bald. & Angelus in consilio suo 122 & Floren. in l. 4. ff. ad l. aquiliam, & per Domi. post Archidia in cap. de his. 2. l. distinct. Innocent in cap. si vero, 1. de sententia excommunicat. pert. Sicul. in cap. 2. de depigno. Collegi ac publicè tenui conclusiones sequentes.

Prima quod licitum est laico etiam privato, clericum in crimine flagranti repertum capere, si de fuga suspectus sit, vel aliter ab injuria compesci non potest, & hoc citra poenam excommunicationis, ut quam citius suo judici remittatur pro justitia ministranda, unde sic captum non poterit quis retinere, nisi per viginti horas, ut voluit gloss. in præallegato, cap. cum non ab homine, & idem tenet Bar. in alle. l. capite 5. Quo tempore durante non poterit torqueri, neque

que iusticiari per taliter capientes, tenet Bald.
in l. 1. C. de priva, car,

Secunda conclusio licitum est Laico Clericum debitorem suum fugientem, aut de fuga suspectum vel rem suam asportantem capere sine metu excommunicationis. 15

Tertia conclusio licitum videtur illis Clericum capere, quibus licitum est percutere.

Multi tamen Doct. tenuerunt contrarium, ut late videre potes in præallegat. mea repetitione, ubi finaliter dixi, negari non posse, quin isti casus reddatur valde dubitabiles ex tantorum Doct. opinio contrarijs, ar. eorum. quæ not. in c. 1. de postul. præla. lib. 6. & in l. regula. de jur. & fac. igno. sic quod videtur tenenda consuetudo, quæ est optima legum interpretes, maximè cum sit generalis in præsentis regno, & valde antiqua, ut testatur Hostien. ubi supra, & Papa sciat illam & toleret, juxta no. per gl. & Do. in cap. 1. de Tren. in Pa. & in cap. cum venerabilis. de consue, per gl. 1. & Sicul, ibidem, & per glo. 4. distinct. denique,

Et per hoc crederem officarios seculares præsentis regni capientes Clericos delinquentes de fuga suspectos ad fines remittendi, à sententia canonis excusari, præsertim in præsentis Archiepiscopatu Tholosæ, & alijs locis, in quibus Episcopi non habent captionem. Debent tamen iidem officarij Clericum sicut permittitur captum, si petierit, ad Episcopum remittere sub fida custodia, ut tenet Bald. post Iacobum Butri in l. eos §. super his. C. de appel.

Adverte tamen, quod officarij remittentes Cleri-

324 DE POTESTATE SÆCUL.

Clericum ignominiosè, possunt per Episcopum puniri, quia illatio magni roboris pœna est. capit. quem pœnitet. de pœni. distinct. 1. & sic videtur, quod tales officarii sint excommunicati, per not. in cap. nuper. de senten. excomm. ita dicit Domi. in cap. si iudex eo. titu. lib. 6. Præterea debent dicti officarii informationes & acta remittere. tenent, Bal. in præalleg. §. nuper his & Ang. in authen. de sanctis. Episcopis §. si vero examen. collat. 9. quia pröderunt ad aliqualem probationem & informationem secundum Iaco. Butri. intellige de actis factis, antequam iudex secularis sciret eum esse Clericum: nam acta postea essent illicita, ex quibus iudex puniri debet.

16. Confessio verò Clerici facta coram iudice sæculari, valet ad hoc ut operetur indicium ad torturam. Anthon. & Imol. ita tenent in capit. at si Clerici. de iudic. Baldus in allegat. leg. eos, C. de appellat. & in l. 1. ultim. column. C. de confess. Angel. in leg. Magistratibus, ff. de iurisdict. com. iudic. & ibi Paulus de Castro, Anthon. in capit. per inquisitionem de electio. in penult. column. Petrus de Anchara in sua disputatione quæ incipit, Astensis miles.

Contrarium tenent, videlicet quod per istam confessionem non possit Clericus torqueri, Bal. in cap. cum super de confess. dicens, quod confessio facta per Clericum coram Laico non facit indicium ad torturam: Anthon. in cap. dilecto. de arbitr. Angel. in l. unica. penultim. column. C. de confess. & idem tenet in l. 1. ff. eodem titul.

A D D E

Capellam Tholosanam decis. 426. Vide Ig-

1145

Ignatium Lopes ad Bernar. Diam. cap. 126. n.
8. in praxi crim. Mattheus Boys D.

Prima tamen opinio servatur, nisi Clericus alleget, quod ea fuerit extorta per metum, juxta no. per Inno. collect. & Sicul. in alleg. cap. at si Clerici. secus ergo si spontanea fuerit, maxime si adsint aliae conjecturae, quia in ea cogetur coram iudice perseverare, & faciet indicium juxta no. per Bald. in l. clarum. C. de auto. prestanda.

Adverte tamen ad unum not. dictum Abbatis antiqui recitatum & commendatum per Sicu. in cap. cum in contemplatione, de regul. juris. Quod Clericus non potest torqueri, nisi sit de crimine infamatus, licet contra eum sint indicia alias ad torturam sufficientia, tenet etiam Ioan. An. in praxi alle. cap. cum in contemplatione. Pau. de Leam. in cap. 1. de depo. Ioan. de Ana. in cap. 1. de Clerico percusso.

ADDE

Clericus nisi infamatus, non potest torqueri, etiamsi sint indicia. Communis est sententia. Felinus in cap. universitatis. nu. 2. de sententia excommunicationis. Aretinus in criminal. tracta. maleficiorum. §. fama publica. Hippolitus in praxi crimina. §. Nunc videndum n. 51. §. expedita. nume. 40. Bossius de indicijis nu. 15. Idem Hippolytus de fidejussoribus. num. 126. & sing. 55. Clarus quest. 64 in criminalibus. Sed contrarium tenet Felinus & Panormitanus cap. olim

olim de reſcript. verſ. tertius caſus & impugnat
quoque communem. Ignatius Lopes in pract.
Cano. ad Diam, cap. 126 numer. 2. in litera
A Boſſius de judicijs numer. 103 communem
ſuperius poſitam ſententiam non ſervari ait.
Mattheus Boyß Doctor,

Adde quod huiusmodi remiſſio fiet expenſis
ipſius Clerici ſe remitti petentis ad iudicem ejus,
ad quod textus in *l. quoniam liberi. C. de teſtibus* &
l. generaliter. §. his de præſentibus. de re. cre. cum qui-
dam ad regem appellaret, & peteret ſe remitti
ad curiam Regis: & oportebat, quod remittere-
tur cum cuſtodibus, quod ipſe facere debeat ex-
penſas cuſtodibus Ad quod etiam bene facit,
quod ait idem Baldus in titulo *de pace. teſt. §. ſi ju-
dex in uſibus feudo*, vel quod ſi iudex petat remiſ-
ſionem ex officio, fieri debet expenſis illius ter-
ræ, ad quam fit remiſſio *ar. ff. de cap. in l.
mulier in opus.*

Sed quid ſi forſan Clericus petens ſe remitti,
non habet unde, dic quod etiam hoc caſu fiet re-
miſſio expenſis Episc. cum ad iuriſdictionis emo-
lumentum pertineat regulâ juris: Quid ſentit
maximè ſi etiam Episcopus remiſſionem fieri
petierit, licet lo. Fa. videatur habere contra-
rium in *l. 1. C. de offic. proconſul.* Expenſis ve-
rò victus factis in carceribus iudicis ſecularis,
Clericus ipſe ſolvere tenetur uſque ad tempus
requiſitionis, ſeu quo pervenit ad iudicis cog-
nitionem, quod talis eſſet Clericus. Barto in
l. ſanctum. ff. de rerum divi, quod carcerato mi-
niſtrari debent expenſæ per eum, qui procura-
vit captionem, non autem per iudicem: hinc
dicit

IN ECCLESIASTICOS. 327

dicat idem Bar. *in tractat. de carce. in fi.* quod si aliquis debitor fuerit instante creditore captus, & debitor non sit solvendo, ita quod non habeat unde possit se sustentare, creditor tenebitur ipsum alere in carceribus, & idem tenet *Angel. Are. Instit. de actio. §. fi. in fi.* unde dicit lo. Fa. *insti. de actio, §. sed & si quis*, quod si ille qui fecit eum capi nolit victum ministrare, si captus non habet unde se alat: bene facit iudex, si eum abire permittat, & videtur no. *in l. fi, C. de ero, mili. an. lib. 12.* & facit ff. *ad exhi. l. sed & si hereditas* nisi posset ali. de alimoniis. *C. de Episco. & Cle. l. iudices.*

Crede tamen, quod à tempore mortæ Clericus non teneatur quicquam solvere, quia mora debet esse nociva detinenti. Nec per huiusmodi expensas, debet ipse Clericus detineri, cum sit debitum civile, pro quo Clericus non est detinendus lo. An. & Domi, *in cap. si Clericos de sen. excom. lib. 6.* etiam si sit conjugatus, tenet *Lapus de Castel. alleg. 118, & Domi. in cap. unico de Cle. conjuga. lib. 6, Antho. & Sicul. in cap. Odoardus de solu. & in 1, de depo. & ita servatur & tenui in præalle. mea repe. & in addi. ad qu. cap. cap, & 274.*

A D D E

De expensis in remissione Clerici vide supra in repetitione n. 75. Et Menochium in arbit, casu 228. n. 8. Expensas semper facit Creditor, qui incarcerari facit debitorem, si se alere non possit: quod si id Creditor non facit, impunè per iudicem dimittitur, nisi tamen alia sit loci consue-

Z

rudo

tudo, quod incarcerati ex eleemosynis vivant. Latè tradit Matthias Colerus de processibus executivis, parte 1. cap. 6. n. 95. & seq. Math. Boyss Do.

§. Fallentia.

18.

Quinto fallit ratione defensionis, tam sui quam suorum, seu etiam aliorum. Nam licitum erit Clericum tunc percutere, mutilare, vel etiam occidere, cum moderamine tamen inculpatæ tutelæ, & etiam detinere & ad judicem proprium ducere, tenet Sicul. in cap. cum non ab homine, de judi. imo dicit glo. in §. 1. 24. qu. 8. quod nec etiam peccat, & sequitur Sicu. in cap. olim 1. de resti. spolio. & quod dictum est de primo, ut licitum sit percutere Clericum invadentem proximum, tenet Inno. in cap. si vero. 1. de sent. excom. & tenent omnes Doctores tex. est in cap. dilecto. eo. tit. lib. 6. & in cap. fortitudo. 33. qu. 3. & fa. illud præceptum Dominicum diliges proximum tuum sicut teipsum.

Et non solum pro defensione personæ, sed etiam rerum licet percutere, ut in dicto cap. olim. & cap. dilecto. & in l. furem. ff. de fidei. tenet Inno. in alleg. cap. si vero; non tamen licet occidere vel mutilare, quando ablatum est recuperabile per judicem, secundum Bart. in alleg. l. furem. quia sic incurreret excommunicationem secus si esset irreparabile, ut in alle. cap. olim. & cap. dilecto. & no. in dicta. l. furem. Et idem dicendum de rebus proximi, secundum Inno. in alleg. cap. si vero. Adverte, quia secundum Inno. & Sicul. si interficio aggressorem proximi mei dubitans ne præveniat & interficiat ipsum proximum, non ero excommunicatus, sed